

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Xénero. Saúde e Coidados		Código	653862316s
Titulación	Máster Universitario en Asistencia e Investigación Sanitaria (semipresencial)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Híbrida			
Prerrequisitos				
Departamento	Ciencias da Saúde			
Coordinación	Movilla Fernandez, María Jesus	Correo electrónico	maria.jesus.movilla@udc.es	
Profesorado	Freijomil Vázquez, Carla	Correo electrónico	carla.freijomil@udc.es	
	Movilla Fernandez, Maria Jesus		maria.jesus.movilla@udc.es	
	Rivas Quarneti, Natalia Yanaina		natalia.rivas.quarneti@udc.es	
Web				
Descrición xeral	O/A estudante será capaz de coñecer e aplicar as características diferenciadoras do proceso de saude-enfermidade-atención na investigación de problemas de saude das mulleres.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A3	Adquirir un sentido ético de la investigación sanitaria
A4	Obtener un sustrato teórico suficiente para comprender el entorno clínico de aplicación de las técnicas de investigación
A5	Adquirir el conocimiento de la realidad investigadora en un ámbito concreto de las ciencias de la salud
B2	Tener fluidez y propiedad en la comunicación científica oral y escrita
B3	Adquirir el compromiso por la calidad del desarrollo de la actividad investigadora
B4	Desarrollar la capacidad de análisis y de síntesis
B7	Desarrollar la capacidad de establecer una relación de empatía con los sujetos implicados en el desarrollo de la actividad investigadora
B9	CB7 Que los estudiantes sepan aplicar los conocimientos adquiridos y su capacidad de resolución de problemas en entornos nuevos o poco conocidos dentro de contextos más amplios (o multidisciplinares) relacionados con su área de estudio
B10	CB8 Que los estudiantes sean capaces de integrar conocimientos y enfrentarse a la complejidad de formular juicios a partir de una información que, siendo incompleta o limitada, incluya reflexiones sobre las responsabilidades sociales y éticas vinculadas a la aplicación de sus conocimientos y juicios
C4	Desarrollarse para el ejercicio de una ciudadanía respetuosa con la cultura democrática, los derechos humanos y la perspectiva de género
C7	Desarrollar la capacidad de trabajar en equipos interdisciplinares o transdisciplinares, para ofrecer propuestas que contribuyan a un desarrollo sostenible ambiental, económico, político y social
C8	Valorar la importancia que tiene la investigación, la innovación y el desarrollo tecnológico en el avance socioeconómico y cultural de la sociedad
C9	Tener la capacidad de gestionar tiempos y recursos: desarrollar planes, priorizar actividades, identificar las críticas, establecer plazos y cumplirlos

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe			Competencias / Resultados do título
Coñecer e aplicar as características diferenciadoras do proceso saude-enfermidade-atención nas mulleres			AI3
			AI4
			AI5
			BI10
			BI3
			BI7
			BI9
			BI10
			C14
			C18

Coñecer e aplicar os aspectos intrínsecos á perspectiva de xénero na investigación de problemas de saúde das mulleres	AI3 AI4 AI5	BI3 BI4 BI7 BI9 BI10	C14 C18
Identificar os elementos que subxacen no manexo da saúde sexual e reproductiva das mulleres para xerar novo coñecemento	AI3 AI4 AI5	BI2 BI3 BI4 BI7 BI9	C14 C17 C18 C19
Aplicar técnicas de investigación en atención humanizada da saúde sexual e reproductiva das mulleres	AI3 AI4 AI5	BI2 BI4 BI7 BI9 BI10	C14 C17 C18 C19

Contidos	
Temas	Subtemas
I.- A mirada sesgada na saúde da muller	1.1.- A saúde indiferenciada 1.2.- Paradigma da invisibilidade 1.3.- Morbilidade diferencial invisible 1.4.- Do "estar" enfermas ó "ser" enfermas. Medicalización do malestar nas mulleres. 1.5.- Saúde mental e adicións dende a perspectiva de xénero 1.6.- Enfermidades cardiovasculares dende a perspectiva de xénero. 1.7.- Violencia contra a muller e saúde
II.- Saúde sexual e reproductiva da muller	2.1.- Paradigma do control e manipulación. 2.2.- Medicalización da prevención e promoción da saúde sexual e reproductiva da muller 2.3.- Microviolencias da atención sanitaria 2.4.- Violencia obstétrica. Aproximación conceptual 2.5.- Prevención de la violencia obstétrica a través da atención centrada na persoa.
III.- Atención humanizada na saúde sexual e reproductiva das mulleres	3.1.- Autonomía da muller 3.2.- Problemas éticos na reprodución 3.3.- Dereitos sexuais e reproductivos 3.4.- Modelos de relación asistencial. A importancia dos vínculos

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Aprendizaxe colaborativa	A3 A4 A5 B3 B4 B7 B9 B10 C4 C7 C8 C9	12	12	24
Presentación oral	A3 A4 A5 B2 B3 B4 B7 B9 B10 C4 C7 C8 C9	1	2	3
Proba mixta	A3 A4 A5 B2 B3 B4 B7 B9 B10 C4 C7 C8 C9	1	12	13

Sesión maxistral	A3 A4 A5 B3 B4 B10 C4 C8	7	28	35
Atención personalizada		0		0
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe colaborativa	<p>Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe guiados de forma presencial e/ou apoiados con tecnoloxías da información e as comunicacións, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.</p> <p>Das 12 horas lectivas, 2 son presenciais e 10 son virtuais.</p>
Presentación oral	<p>Intervención inherente aos procesos de ensino-aprendizaxe baseada na exposición verbal a través da que o alumnado e profesorado interactúan dun modo ordenado, propoñendo cuestións, facendo aclaracións e expoñendo temas, traballos, conceptos, feitos ou principios de forma dinámica.</p> <p>Todas as horas son presenciais.</p>
Proba mixta	<p>Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas.</p> <p>En canto a preguntas de ensaio, recolle preguntas abertas de desenvolvemento. Ademais, en canto a preguntas obxectivas, pode combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.</p> <p>Todas as horas son presenciais.</p>
Sesión maxistral	<p>Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.</p> <p>Todas as horas son presenciais.</p>

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral Aprendizaxe colaborativa	<p>ATENCIÓN PERSONALIZADA PARA O CONXUNTO DO ALUMNADO</p> <p>A atención personalizada serve para o seguimento da aprendizaxe de cada estudante por parte do profesorado.</p> <p>A través da titoría (presencial ou a distancia), o profesorado aborda a resolución de dúbidas e orienta ao estudo.</p> <p>A tal fin, o alumnado dispón dun horario oficial de titorías, que poderán realizarse de modo presencial ou a través dos medios institucionais da UDC de atención a distancia.</p> <p>ATENCIÓN PERSONALIZADA PARA O ALUMNADO CON DEDICACIÓN PARCIAL OU DIFICULTADES PARA CONCILIAR O ESTUDO COA VIDA FAMILIAR E/OU LABORAL</p> <p>A atención personalizada para o alumnado que, de modo xustificado, ten dificultades para conciliar o estudo coa vida familiar e/ou laboral, poderá realizarse:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Nas condicións establecidas para o conxunto do alumnado. · A demanda, previa solicitude por correo electrónico.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Presentación oral	A3 A4 A5 B2 B3 B4 B7 B9 B10 C4 C7 C8 C9	Exposición verbal por parte do estudiantado dos diferentes produtos obtidos a partir do traballo colaborativo desenvolto na materia	10
Aprendizaxe colaborativa	A3 A4 A5 B3 B4 B7 B9 B10 C4 C7 C8 C9	Actividades grupais guiadas polo profesorado, que se basean na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe e a dos outros membros do grupo.	40
Proba mixta	A3 A4 A5 B2 B3 B4 B7 B9 B10 C4 C7 C8 C9	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas.	50

Observacións avaliación

MATRICULA PARCIAL.

Os/As estudantes poderán solicitar DISPENSA ACADEMICA.

Os/as estudantes de matrícula parcial deberán poñerse en contacto ca profesora coordinadora da materia ó inicio do curso.

Poderán realizar

o mesmo proceso de avaliación que o descrito para a PRIMEIRA OPORTUNIDADE ou unha proba obxectiva final sendo necesario acadar 5 puntos para superar a materia.

SEGUNDA OPORTUNIDADE E OUTRAS.

Poderán realizar o mesmo proceso de avaliación que o descrito para a PRIMEIRA OPORTUNIDADE ou unha proba obxectiva final sendo necesario acadar 5 puntos para superar a materia.

OPORTUNIDADE ADIANTADA.

A

avaliación consistirá en unha proba obxectiva sendo necesario acadar 5 puntos para superar a materia.

MATRICULA DE HONRA.

Poderá outorgarse ás puntuacións máis elevadas superiores a 9.

NON PRESENTADO.

A

calificación de Non Presentado corresponderá ó/á estudante que non fixera a proba mixta e que non tivera alcanzado previamente a puntuación total de 5 nas outras actividades de avaliación.

PLAXIO

En caso de plaxio, aplicarase o seguinte:

Cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa a falta e respecto da materia en que se cometese: o/a estudante será cualificado/a con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

REALIZACIÓN FRAUDULENDA DAS PROBAS OU ACTIVIDADES DE AVALIACIÓN

A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a perda do dereito á oportunidade na que se cometa a falta e respecto da materia na que se tivese cometido. Nas actas figurará un non presentado nesta oportunidade.

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none"> - Carme Valls-Llobet (2016). Mujeres, salud y poder. Madrid: Ediciones Cátedra - Victoria Camps (2021). Tiempo de cuidados. Barcelona:Arpa - Carme Valls-Llobet (2020). Mujeres invisibles para la medicina. Madrid: Capitán Swing - Mari Luz Esteban (2003). El género como categoría analítica. Revisiones y aplicaciones a la salud. Cuadernos de Psiquiatría Comunitaria - Karina Bárcenas Barajas (2021). Género y sexualidad en disputa Desigualdades en el derecho a decidir sobre el propio cuerpo desde el campo médico. Universidad Nacional Autónoma de México - Belen Nogueiras (2021). La violencia contra las mujeres. Prevención y detección. Madrid: Díaz de Santos - Juan José Díaz de la Cruz y Juan Zarco (2004). El espejo social de la mujer con gran discapacidad. Editorial Fundamentos - Josefina Goberna Tricas y Margarita Boladeras (). El concepto &quot;violencia obstétrica&quot;. Tecnos - Josefina Goberna Tricas y Margarita Boladeras (). Bioética de la maternidad, comunicación y entorno sanitario. Universidad de Barcelona - María Casado y Albert Royes (2012). Sobre Bioética y Género. Editorial Aranzadi
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Uso docente do inglés: será conveniente que o alumnado teña un coñecemento básico de inglés para manexar material bibliográfico e/ou ler algún texto escrito nese idioma e, sobre todo, consultar en Internet distintas páxinas relacionadas coa materia da clase. Recoméndase que os estudantes teñan un grao de coñecemento de inglés correspondente ao nivel A2 de usuario básico, recollido no documento do Marco común europeo de referencia sobre coñecemento de idiomas (http://cvc.cervantes.es/ensenanza/biblioteca_ele/marco/cvc_mer.pdf) Esta materia ten en conta as recomendacións de SOSTENIBILIDADE MEDIO AMBIENTE, PERSOA E IGUALDADE DE XENERO:- A entrega dos traballos documentais que se realicen nesta materia, realizarase a través da plataforma Moodle, en formato dixital sen necesidade de imprimilos.- Teranse en conta os principios éticos relacionados cos valores da sustentabilidade nos comportamentos persoais e profesionais.- Atendendo ás distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria nesta materia terase en conta a perspectiva de xénero velando pola non utilización dunha linguaxe sexista na aula, nos documentos desenvolvidos na materia e nas actividades docentes realizadas co alumnado.- Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas dentro da aula, influíndo na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade.- Prestarase especial atención en detectar situacións de discriminación por razón de xénero e proporanse accións e medidas para corrixilas. - Facilitarase a plena integración do alumnado que por razón físicas, sensoriais, psíquicas ou socioculturais, experimenten dificultades a un acceso idóneo, igualitario e proveitoso á vida universitaria.- Nesta materia, o profesorado, ten contraído o compromiso de aplicación da normativa da UDC ante situacións de plaxio.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías